

**PLEGOMAZIN PODSTATNĚ SNIŽUJE
SPOTŘEBU CIGARET U DUŠEVNĚ ZDRAVÝCH
LIDÍ**

J. DRTEL

Psychiatrická soukromá ordinace v Liberci

Psychiatři referují od roku 1976 o tom, že reakce na chlorpromazin u schizofreniků kouřících cigarety a u schizofreniků nekuřáků jsou rozdílné. Čeští autoři Vinařová, Vinař a Kalvach srovnali v roce 1984 účinné léčebné dávky neuroleptických přípravků u kuřáků a u nekuřáků léčených pro schizofrenii. Zjistili, že u jimi sledované skupiny nemocných ve Výzkumném ústavu psychiatrickém byla účinná dávka potřebná k léčbě schizofrenních nekuřáků pouze 71,3 % dávky kuřáků. U mužů trpících schizofrenií, léčených v bohnické psychiatrické léčebně byla nutná dávka neuroleptik pouze 48,6 % dávky nutné u kuřáků. Ereshefsky a spol. (1983) z texaského San Antonia srovnali výsledky u pacientů trpících schizofrenií léčených depotním flufenazin decanoátem a flufenazin hydrochloridem. Clearance flufenazinu u kuřáků byla signifikantně vyšší než u nekuřáků. Bylo to o 67 % u skupiny 18 pacientů (7 žen a 11 mužů) léčených hydrochloridem a o 13 % u skupiny 22 pacientů (7 žen, 15 mužů) léčených flufenazin decanoátem. Uvádění autoři vystvětlují zmíněné výsledky tím, že kouření tabáku stimuluje jaterní mikrosomální enzymy. Tím se zvyšuje metabolismus podávaných léčiv, což může vést k poklesu jejich plazmatických hodnot.

Naše dobré léčebné výsledky s aplikací flufenazin decanoátu u toxikomanů (Drtil, 1984) nás vedly k tomu, že jsme aplikovali jednu ampuli flufenazin decanoátu u pacientů závislých na jiné droze, na tabáku. Jednalo se o závislé kuřáky, kteří o tuto léčbu projevíli zájem. Léčili jsme celkem 16 osob (7 žen a 9 mužů) průměrného věku 41,4 roku. Podávali jsme dvakrát polovinu ampule flufenazin decanoátu (12,5 mg) s třídním intervalem. Pokles množství vykouřených cigaret byl zřejmý u všech léčených. Abstinence tři a více měsíců bylo dosaženo u sedmi osob (3 ženy a 5 mužů) abstinence trvajících od jednoho dne do tří týdnů u dalších pěti osob (3 ženy a 2 muži). Tři vůbec neabstinovali, ale abúzus cigaret se snížil.

Tyto výsledky s ohledem na zjištění již zmíněných autorů si vysvětlujeme tím, že receptory pro tabákové alkaloidy (nikotin), které umožňují jejich vychytávání v ústředním nervovém systému, mohou být obsazeny (blokovány) některými neu-

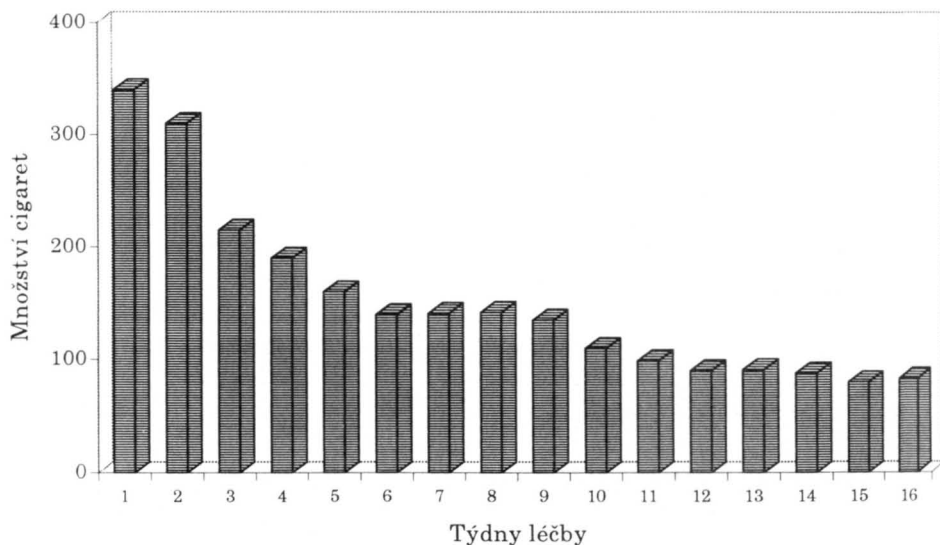
J. DRTEL / PLEGOMAZIN PODSTATNĚ SNIŽUJE SPOTŘEBU CIGARET U DUŠEVNĚ ZDRAVÝCH LIDÍ

roleptiky. Tak neuroleptika znemožní příjem tabákových alkaloidů těmito receptory. Pokud blokáda trvá po nějakou dobu (14 dní), receptory pro tabákové alkaloidy (nikotin) zaniknou. Po zániku těchto receptorů chybí anatomické struktury, které by na postiženém člověku "vynucovaly" dodání tabákových alkaloidů a kouření končí.

Protože proti podávání depotních neuroleptik se vyskytly některé námitky (podle názoru autora dnes již nepodstatné), přistoupili jsme k léčebné aplikaci dalších psychotropních látek (neuroleptik a antidepresiv u kuřáků) s cílem dosáhnout abstinence, popřípadě podstatné redukce kouření. Demonstrujeme graficky průběh léčby u dvou žen.

První z nich je třicetiletá úřednice, která se léčila plegomazinem po dobu patnácti týdnů. Užívala postupně jednu až čtyři tablety plegomazinu po 25 miligramech. Na počátku léčby kouřila v průměru přes 45 cigaret za den. V posledním, patnáctém týdnu plegomazinové léčby kouřila do patnácti cigaret za den a docílila dvoudenní abstinence. Její duševní a tělesný stav se významně zlepšil. Uklidnila se, snížila se její dráždivost, přestala kašlat, nezadýchávala se, zvýšil se její tělesný výkon, dokázala jezdit na kole.

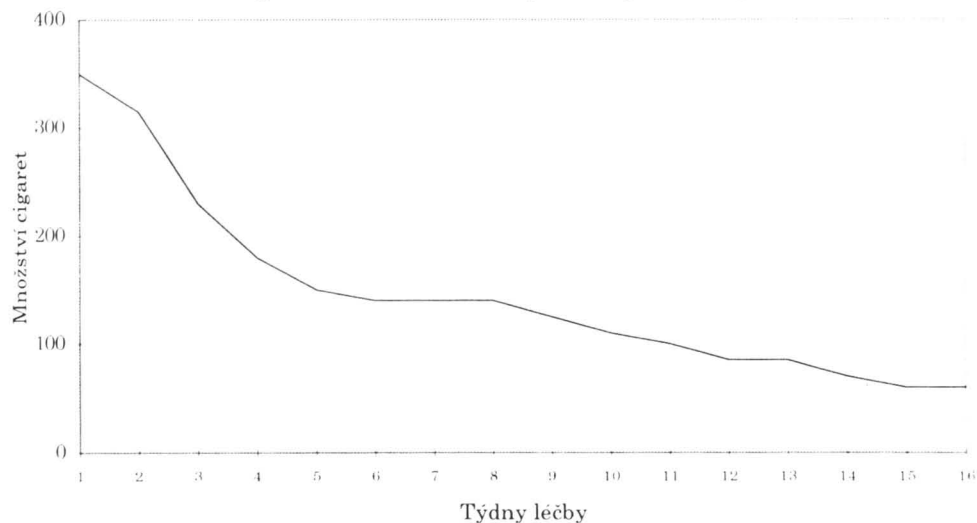
Graf 1. Konzum cigaret 30–leté úřednice po dobu šestnácti týdnů

Druhou pacientkou je asi padesátiletá mistrová, která se léčila rovněž plegomazinem po dobu čtrnácti týdnů. Také ona užívala postupně jednu až čtyři tablety plegomazinu po 25 miligramech za den. Na začátku léčby kouřila téměř 50 cigaret denně, ke konci byl denní průměr vykouřených cigaret okolo desíti. Nejnižší dosaženou hodnotou bylo 5 cigaret za den. Rovněž její celkový stav se zlepšil, výrazné bylo zejména uklidnění.

J. DRTEL / PLEGOMAZIN PODSTATNĚ SNIŽUJE SPOTŘEBU CIGARET U DUŠEVNĚ ZDRAVÝCH LIDÍ

Graf 2. Konzum cigaret 50–leté mistrové po dobu patnácti týdnů

Obě léčené ženy plynule vykonávaly v průběhu léčby svoje zaměstnání, případnou psychiatrickou hospitalizaci za účelem dokončení léčby odmítly.

Myslím si, že uvedené výsledky podporují moji hypotézu o tom, že plegomazin jako jeden z reprezentantů skupiny neuroleptik může svými molekulami obsazovat (blokovat) receptory přijímající tabákové alkaloidy v ústředním nervovém systému a tím, že znemožní plynulé obnovování jejich bílkovinné struktury přijímáním jejich "mateřské látky" (tabákovými alkaloidy, nikotinem) je nakonec dovede k přirozenému zániku.

Souhrn

Ve sdělení se popisuje léčba závislosti na tabáku u dvou žen, 30–leté úřednice a 50–leté mistrové, které obě kouřily na počátku léčby přes 40 cigaret za den. V průběhu 14–ti týdenní a 15–ti týdenní léčby plegomazinem hodnoty vykouřených cigaret klesly na denní průměr okolo 10 – 15 cigaret. Nejnižší dosažené hodnoty vykouřených cigaret byly 0 a 5 cigaret za den. Obě léčené postupně dostávaly až 100 mg plegomazinu denně. Léčba proběhla ambulantně, celkový stav obou pacientek se zlepšil.

Literatura

- Drtil, J.*: Deset let kompletní léčby závislých na drogách, východiska, výsledky, perspektivy. *Protialkohol Obz*, 19, 1984, 3, 169 – 173
- Ereshfsky, J. – Jann, M. W. – Saklad, R. S. – Davis, Ch. M. – Richards, A. L. – Burch, N. R.*: Effects and Tobacco Smoking: Case report. *J Clin Psychiatry*, 44, 1983, 11, 42 – 422
- Vinařová, E. – Vinař, O. – Kalvach, Z.*: Smokers Need Higher Doser of Neuroleptics Drug. *Biol Psychiatry*, 19, 1984, 8, 1 265 – 1 268

Do redakce přišlo dňa: 12. 6. 1995

Adresa autora: MUDr. J. Drtil, Csc., Podzimní 369, 460 01 Liberec 12